

4 μ. μ. Οἱ στέφανοι οὓς ἔφερον ἐπὶ κοντακίων ἀνήρχοντο εἰς ἑννεήκοντα καὶ τρεῖς.

Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ νεκροῦ πρῶτος ὠμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Σ. Βαλαωρίτης καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πρωθυπουργὸς κ. Χ. Τρικούπης, ἀκολούθως δὲ οἱ κ. κ. Α. Πετμεζᾶς, Θ. Δηλιγιάννης, Λ. Δεληγεώργης, Λ. Καπετανάκης, Τ. Φιλήμων καὶ Χ. Βουρδουμπάκης.

Τὰ ἐκ διαφόρων μερῶν ἀποσταλέντα εἰς τὴν οἰκογένειάν του συλλυπητήρια ἦσαν ἀπειράριθμα.

Μίαν δὲ ἑβδομάδα μετὰ τὴν τελευταίαν του ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων διὰ ὁμοφώνου ἀποφάσεως ἐψηφίσαστο μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ 500 δραχμῶν εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ ἄλλας τόσας εἰς τὴν θυγατέρα του Ὀλγαν.

Ἀποσφραγισθείσης δὲ τῆς 16 Μαρτίου τῆς διαθήκης του καὶ ἀναγνωσθείσης ὑπὸ δικηγόρου ἔχει ὧδε:

»Μετὰ τὸν θάνατόν μου κληρονόμους ἀφίνω τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου, μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου μου τὸ μεριδίόν της θέλει διανεμεσθαι μεταξύ τῶν τέκνων μου. Ὅφείλω ἀνευ ἀποδείξεως εἰς τὸν Ἀθ. Πετμεζᾶν δραχμ. 3,700 καὶ εἰς τὸν Γ. Βασιλείου 500.

Τῆς 9 Αὐγούστου 1872, Εὐαγγελίστρια, Ἀλ. Κουμουνοῦρος.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὑπῆρξεν ὁ ἀνὴρ, ὃν σύμπασα ἡ Ἑλλάς μετὰ πένθους συνώδευσεν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν, καὶ οὗ τὰ ἔργα ἢ σύγχρονος ἱστορία θὰ μνημονεύσῃ εἰς τὰς ἀθανάτους δέλτους της.

Ο ΠΡΙΓΚΙΨ ΓΟΡΤΣΑΚΩΦ

Ὁ Ἀλέξανδρος Γορτσακῶφ οὗ τὸν θάνατον ἀνήγγειλεν ἡμῖν ἐσχάτως ὁ τηλεγράφος ἦτο εἷς τῶν διασημοτέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς συγχρόνου Εὐρώπης. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Γορτσακῶφ ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς πρῶτους δυνάστας τοῦ ῥωσικοῦ κράτους, Ῥουρῖκον καὶ Βλαδίμηρον τὸν μέγαν, πέραν τοῦ ἔτους 1246, ὅτε κατὰ πρῶτον παρουσιάζεται ἐν τῇ ῥωσικῇ ἱστορίᾳ διὰ τοῦ

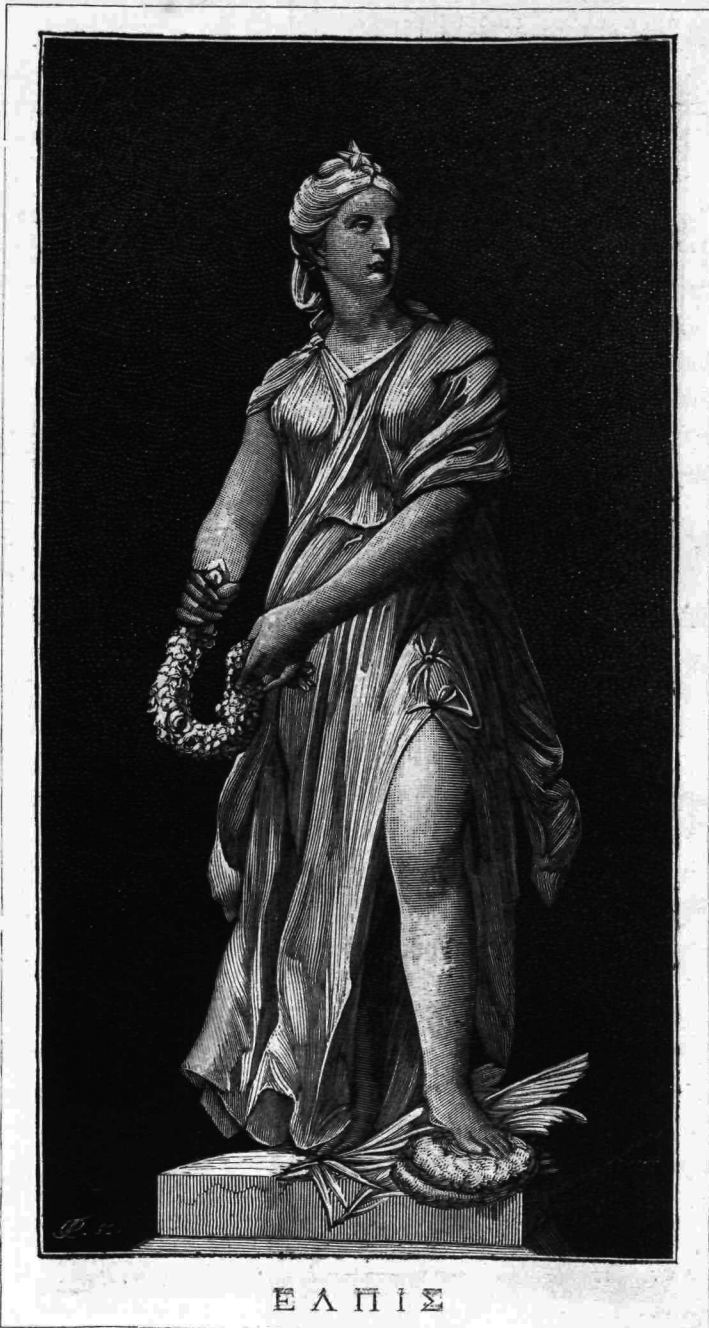
δολοφονηθέντος ἀγίου Μιχαὴλ τοῦ Τσέρνιγωφ. Ὑπὸ τὴν ἐπίσημον δὲ ταύτην ιδιότητα κατέλαβον πολλάκις πολλὰ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνωτάτας ἐν τῇ διοικήσει καὶ τῷ στρατῷ θέσεις. Ὁ νέος Γορτσακῶφ ἐξεπαιδεύθη αὐτοκρατορικοῖς ἀναλώμασιν ἐν τῷ διὰ τοὺς ῥώσους εὐγενεῖς προωρισμένῳ λυκείῳ τοῦ Tsarkoe-Lelo, συμμαθητεύσας

ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ διασήμου ῥώσου ποιητοῦ Πούσκιν, οὐχὶ ἄμοιρος τῆς παιδείσεως τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀνεξαρτήτου καὶ φιλελευθέρου, ἣτις οὐδέποτε ἐξηλείφθη τελείως ἀπὸ τοῦ χαρακτήρος του, καὶ ὅταν πολὺν μετὰ ταῦτα χρόνον ἐγένετο παντοδύναμος ὑπουργὸς δεσποτικῶς κυβερνωμένου κράτους. Πνεῦμα ζωηρόν, εὐφυές, δηκτικὸν μέχρις ἐλαφρότητος πολλάκις, εὐμοιροῦν ἐγκυκλοπαιδικῆς παιδείσεως, ὑπῆρξε θερμὸς φίλος καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων.

Ὁ πρίγκιψ Γορτσακῶφ διελθὼν διὰ πασῶν τῶν βαθμίδων τῆς διπλωματικῆς ἱεραρχίας ἐν Ῥωσίᾳ, ἐκαλεῖτο ἐν ἔτει 1856 εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν μετὰ τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιγραμματέως, εἰς ἣν διετέλει μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε παρητήθη ἰλόγῳ γῆρατος.

Ὁ Γορτσακῶφ πρωταγωνιστήσας ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον τοῦ αἰῶνος, εἶνε ἄξιος ἰδιαίτερας μνήμης ὡς λαβὼν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ ἐθνικῇ καὶ πολιτικῇ ἀναπτύξει τῆς πατρίδος του εἰς ἣν εἰργάσθη, ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων καταστροφῶν καὶ κλονισμῶν δι' ὧν διήλθε κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας τρεῖς δεκαετηρίδας τὸ μοσχοδίτικόν κράτος.

Ὁ θάνατος τοῦ Γορτσακῶφ, ὡς ἔδειξεν ἢ ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐξέτασις, δὲν προῆλθεν οὔτε ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ γῆρας οὔτε ἐκ τῆς βλάβης ὀργάνου τινός. Πάντα τὰ ὄργανα ἦσαν ὑγιᾶ, καὶ ὁ πρίγκιψ ἐμελλε νὰ ζῆσῃ ἔτη τινὰ εἰσέτι. Αἱ ἀνακρίσεις δὲν ἐπήνεγκον ὑπόνοιαν κατ' οὐδενὸς ἀτόμου. Νομίζεται πιθανόν, ὅτι Γορτσακῶφ ἐλάμβανεν εἰδός τι ἐπικινδύνων φαρμάκων εἰς λίαν μεγάλην ποσότητα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀδυνατοῦ κράσεώς του, καὶ ὅτι τοῦτο ἐπήνεγκε τὸν θάνατον αὐτοῦ.

ΕΛΠΙΣ